Eeliyaas - Lakkoofsa Afur

Garbummaa

Jeff Pippenger
2023-10-01

Ragaan Eliyaas yommuu akka dubbii isaatiin malee waggaa sadii fi walakkaaf bokkaan hin roobne ibsutti jalqaba.

> ኤልያስ ቲሽባዊውም፥ ከገለዓድ ነዋሪዎች አንዱ ሆኖ፥ ለአክአብ እንዲህ አለው፤ በፊቱ የምቆምበት የእስራኤል እግዚአብሔር ሕያው እንደ ሆነ፥ በቃሌ ሳይሆን በእነዚህ ዓመታት ጤዛም ሆነ ዝናብ አይሆንም። 1 ነገሥት 17፥1።

Waggoottan waggaa fi walakkaan sun seenaa Tiyaatiraa bara 538 irraa jalqabee hanga 1798tti agarsiisu. Bara 1798 keessa, dhuma yeroo hongee sanaatti, Eliyaas Ahaabii gara Qarmeelootti waama. Ergaan ergamaa isa jalqabaa sa’aatii murtii Waaqayyoo Onkoloolessa 22, 1844tti labsate. Ergaan ergamaa isa jalqabaa ajaja Ahaabiin Israa’el hundumaa gara Qarmeelootti akka waamu ture.

> Yommuu Ahaab Eliyaasin argetti, Ahaab akkana jedheen, “Kan Israa’elin rakkisu si’i mitii?” Innis deebisee, “Ani Israa’elin hin rakkisne; garuu ati fi mootummaa abbaa keetii, sababii isin ajajawwan Waaqayyoo dhiiftanii fi ati Ba’aalota duukaa buuteef, isin ishee rakkiftan. Egaa amma namoota ergi, Israa’el hundumaa gara Tulluu Qarmeloositti naaf walitti qabi; raajota Ba’aal dhibba afurii fi shantamaa, akkasumas raajota bosonaa dhibba afur, warra maaddii Iizaabel irraa nyaatanis walitti qabi.” Kanaaf Ahaab gara ilmaan Israa’el hundumaatti ergee, raajoticha gara Tulluu Qarmeloositti walitti qabe. Eliyaasis gara uummata hundumaatti dhufee akkana jedhe, “Hamma yoomiitti yaada lama gidduutti hollattu? Yoo Waaqayyo Waaqa ta’e, isa duukaa bu’aa; yoo Ba’aal ta’e immoo, isa duukaa bu’aa.” Uummannis dubbii tokko illee isaaf hin deebisne. 1 Mootota 18:17–21.

Israa’el hundi Gaara Qarmeloositti walitti qabaman bara Eliyaas keessa, kunis ammoo yeroo seenaa William Miller keessatti waldoonni sadan Mul’ata boqonnaa sadii keessatti ibsaman walitti qabaman bakka bu’e. Waldoon jalqabatti bara 538 keessatti ari’atama Iiseebel irraa baqachuuf gara lafa onaa baqatte, akkuma waldaa Tiyaatiraatiin bakka buufamte, dhaloota ergaa Eliyaasiin dura dhaabachuu qabu taatee lafa onaa keessaa baate; kunis William Milleriin bakka buufame. Bineensi lafaas yeroo sana afaan isaa banee lolaa ari’atamaa waggoota kuma tokkoo fi dhibba lamaa fi jahaatamaf ishee irratti ergame liqe.

> Lafa immoo dubartittii gargaare; laftiis afaan isaa bane, lolaa ajajaan afaan isaatii gad lakkise liqimse. Mul’ata Yohaannis 12:16.

Raajii keessatti “dubbiin sabaa” jechuun hojii aangawoota seera baaftuu fi murtii kennitootaa ti; akkasumas bara 1789tti Ameerikaan Dookumantii Waaqummaa, jechuun Heera mootummaa Ameerikaa, hundeesse; kanaanis mirgaa fi bilisummaa eegumsa mootota Awurooppaa fi waldaa

Kaatolikii gantuu lameenii irraa ari’atama irraa ittisa kennuuf barbaachisu ni eegsite.

> “Dubbiin saba sana seeraa baastuu fi aangawoota murtii isaa ti.” The Great Controversy, 443.

Bara 1789ttiitti, gaheen raajii raajii jahaffaa raajii raajii Macaafa Qulqulluu akka Ameerikaan ittiin raawwattu jalqabamuun dura xiqqoo, inni akka hoolaatti dubbate; garuu yeroo seera Dilbataa sanatti akka bineensa guddaaatti dubbata.

> Anis bineen ka’a lafa keessaa ol ba’u nan arge; inni gaanfa lama akka hoolaa qaba ture, garuu akka jawwee dubbata ture. Mul’ata 13:11.

Jalqabnii fi dhumni bineensa lafaa dubbii isaa tiin mallatteeffamu. Bara 1798 keessatti, Ahaab Israa’el guutuu gara Tulluu Qarmeloositti waama; achittis Eeliyaas warra ilaalaa jiranitti akka Waaqni Ibrootaa moo waaqni Iizaabel isa dhugaa ta’e mirkaneessuuf qormaata tokko dhiheessuuf jira. Iizaabel raajota Ba’aal dhibba afurii fi shantamii, akkasumas raajota bosonaa dhibba afur qabdi turte. Waaqni sobaa Ba’aal waaqa dhiiraa ture; waaqni sobaa Ashtaroot immoo waaqa dubartii ture.

Raajonni sobdoota kijibaa sanaa lamaan sun walitti dhufeenya mootummaa fi waldaa kiristaanaa bakka bu’u; sababni isaas raajii keessatti yeroo dhiirri fi dubartiin waliin bakka bu’anitti, dubartiin waldaa kiristaanaa bakka buutti, dhiirris mootummaa bakka bua. Eliyaas yeroo walitti dhufeenya mootummaa fi waldaa kiristaanaa xuraa’aa sana dura dhaabate, akkuma waaqolii kijibaa dubartii fi dhiiraa sanaan akkasumas gaa’ela Ahaabii fi Iizaabeliin bakka buufametti, nama tokkoon dhibba saddeetii fi shantama caalamee ture. Fakkeenyi Ahaabii fi Iizaabel kan mootummaa fi waldaa kiristaanaa mul’isu, malaammaltummaa gaanfa Republicanismii bakka bua; Ba’aalii fi Ashxaarot immoo malaammaltummaa gaanfa Protestantii bakka bu’u.

Rakkoon Eliyaas dhiheesse amantii xuraa’aa keessatti Mul’ata boqonnaa lama keessatti Tiyaatiraan bakka buufamte irratti ture. Eliyaas mootummaa Roomaa irratti morman waan tureef, isa jechuun Protestaanta bakka bu’a; hiikni Protestaantaa inni tokkichi nama Roomaa irratti mormuudha. Mormiin Eliyaas walitti makamuun mootummaa fi waldaa, kan mootummaa xuraa’e tokkoo fi waldaa xuroofte tokko gidduutti hidhata qulqulluu hin taaneen raawwatamu, irratti mormii ta’uu isaati.

> Garuu ani wantoota muraasa si irratti qaba; sababni isaa dubartii Yizebel jedhamtu, isheen ofii ishee raajittii jedhee waamtu, akka tajaajiltoonni koo sagaagalummaa hojjetanii fi wanta waaqolii tolfamooof aarsaatti dhi’aate akka nyaatan barsiiftuu fi gowwoomsitu ni eeyyamta. Ani sagaagalummaa ishee irraa akka qalbii jijjiirrattu yeroo isheef kenne; garuu isheen qalbii hin jijjiirre. Kunoo, ani ishee siree irratti nan darbha; warra ishee wajjin ejja raawwatanis, yoo hojii isaanii irraa qalbii hin jijjiiranne, rakkina guddaa keessatti nan darbha. Mul’ata Yohaannis 2:20–22.

Nyaachuun ergaa ati fudhattu argisiisa; ergaan waaqolii tolfamoo duratti aarsaa ta’e immoo barsiisota Kaatooleekummaa, mallattoo sirna waaqeffannaa waaqolii tolfamoo jibbisiisaa sanaa guutummaatti bakka bu’a. Sabni Waaqayyoo bara Dukkanaa keessatti barsiisota heera mootummaa amantii keessaa baay’ee kanneen qajeelcha ormootaa irraa dhufan fudhachuu irratti

ga’anii turan; keessumaa immoo waaqeffannaa aduu.

Ejjaan seeraan ala seeraatiin alaa ta’e dha; raajummaadhaanis waan Dastuurri dhorku keessaa bu’uura isa ijoon maal akka ta’e ni bakka bu’a; jechuun walitti makamuun mootummaa fi waldaa kiristaanaa. Ahaab Yezabel wajjin hariiroo seeraan alaa keessa ture; mootummaa Israa’el irratti mootii ta’ee utuu jiruu intala mootii ormaa waaqeffataa tokko fuudhuun isaaf hin eeyyamamne ture. Yesus Yohaannis Cuuphaa akka Eliyaas ta’e addaan baase; Yohaannisis yeroo Herodos Herodiyaasin, niitii obboleessa isaa, fuudheef isa ifachuun hariiroo qulqulluu hin taane sanauma dura dhaabbatee morme.

> Sababni isaas Heroodis, niitii obboleessa isaa Filiphoosii irraa kan ka’e, Yohaannisiin qabee hidhsiisee mana hidhaatti galchee ture. Yohaannis immoo, “Ati ishii qabaachuun seeraan siif hin ta’u” jedhee isatti dubbateera. Maatewos 14:3, 4.

Wal'aansi Eliyaas Ahaabii fi Izebeliin waliin godhe, wal'aansa Yohannis Herodii fi Herodiyaas waliin godhe dursee agarsiise; sababni isaas hariiroon lameen isaanii walitti dhufeenya seeraan alaa mootummaa amantii fi mootummaa biyyaatiif fakkeenya turan. Isaan walumaan ergaa Eliyaas kan dhibba keessaa afurtamii afur kumaa warra papasii (Izebelii fi Herodiyaas), mootota kudhan kan Mootummoota Gamtooman fakkeessan (Ahaabii fi Herod) fi Ameerikaa kan raajii sobaa fakkeessu (raajota sobaa Qarmelosii fi Saalomee, intala Herodiyaas) dura dhaabbatu bakka bu'u.

Qophii raajii raajicha Kaarmel irratti argamu keessatti, Eliyaasiin Heera mootummaa Yunaayitid Isteetis ittisuu dabalata; heerichi qajeelfama waldaa amantii fi mootummaa gargar baafamuu seeraan mirkaneessa.

> Yeroo Ahaab Eliyaasin argetti, Ahaab, “Ati isa Israa’el dhiphisu sanaa?” jedheen. Innis deebisee, “Ani Israa’el hin dhiphisne; garuu ati fi mana abbaa keetii, ajajawwan Waaqayyoo waan dhiistaniif, ati immoo Ba’aalota duukaa waan buuteef, isintu dhiphifte.” 1 Mootota 18:17, 18.

Heerri mootummaa seeraan hundeeffame gaanfa lamaan Rippaabilikaanizimii fi Pirotestaantizimii yeroo hunda wal irraa adda ta’anii akka turan hundeesse. Garuu Mul’anni, yeroo Ameerikaan walumaa galatti akka bineensa guddaa ibsa ibsatuutti dubbatu, yeroo waldoonni amantii gantoo Ameerikaa mootummaa to’annoo isaanii jala galchanii mootummaa gantoo wajjin walitti makamanitti akka ta’u ni beeksisa.

> “Garuu ‘fakkiin bineensichaa’ maali? Akkamittis ijaaramuu qaba? Fakkiin kun bineensa gaanfa lama qabudhaan ijaaramti; innis fakkii bineensichaati. Akkasumas fakkii bineensichaa jedhamee waamama. Kanaafuu, fakkiin sun maal akka fakkaatuu fi akkamitti ijaaramuu akka qabu baruuf amala bineensichaa ofii isaa—paaphaasummaa—qorachuu qabna.
>
> “Yeroo waldaan jalqabaa salphina wangeelaa irraa garaa gartee xuraa’uutti geeddaramtee, sirnaalee fi aadaa warra Waaqeffannaa keessaa fudhatte, Hafuuraa fi humna Waaqayyoo ni dhabe; akkasumas qalbii namootaa to’achuuf deeggarsa mootummaa addunyaa barbaadde. Bu’aan isaas paaphaasummaa ture; inni waldaa humna mootummaa to’attu, kaayyoo ofii

> ishee raawwachuufis isa fayyadamtu, keessumaa ‘dogoggora amantii’ adabuuf. Yunaayitid Isteetis fakkii bineensichaa uumuuf, humni amantii mootummaa sivilii akkasitti to’achuu qaba; kanaafis aangoon mootummaa kaayyoo ofii ishee galmaan ga’uuf waldaadhaan ni fayyadama.” The Great Controversy, 443.

Eliyaas Tulluu Qarmel irratti hojii Miileroota bakka bu’e; Miileroonnis warra dhiheenya keessatti dhiibbaa Kaatolikii jalaa ba’anii, garuu ifa ergamaa jalqabaa diduun gara Roomaatti deebi’uuf filatan irraa faallaa ta’anii akka raajicha dhugaa ta’anitti dhaabaman. Kanaaf, ergaan ergamaa lammaffaa yeroo birraa bara 1844 keessatti mootummaa amantii Pirootestaantii akka intallan Baabilonitti adda baase; Miileroota immoo akka gaanfa Pirootestaantii dhugaatti ibse.

Yommuu Waaqayyo Israa’el durii garbummaa Gibxii keessaa baasee bishaanota Galaana Diimaa keessa dabarse, adeemsa qorumsa sadarkaa sadarkaadhaan itti fufu tokko jalqabe; innis qormaata maannaa samii irraa eegale.

> “Ifa keenya irratti ifni walitti qabame kan bara darban ni ibsa. Galmeen dagannaa Israa’el nu ifa gochuuf eegamee jira. Bara kana keessatti Waaqayyo harka Isaa kaa’ee saba ofii Isaatti walitti qabuuf saboota hundumaa, gosa hundumaa, afaan hundumaa keessaa hojjetaa jira. Sochii dhufaatii keessatti Inni dhaala Isaatiif hojjete, akkuma Israa’elota Gibxii keessaa baasuudhaan isaanii hojjete sana. Abdii kutannaa guddaa bara 1844 keessatti, amantiin saba Isaa akkuma amantiin Ibrootaa Galaana Diimaa biratti qoratame sana qoratame.” Testimonies, volume 8, 115, 116.

Gaddisi guddaan Onkoloolessa 22, 1844, ta’e kun iddoo qulqullummaa samii hubachuuf geesse; innis achumaan qormaanni mannaa Israa’el duriif isa jalqabaa tartiiba qormaatota kudhanii ta’ee dhihaate akkuma ta’e sana, qormaata Sanbataa dhiheesse.

> “The Lord gave me the following view in 1847, while the brethren were assembled on the Sabbath, at Topsham, Maine.
>
> “Nutti hafuura kadhannaa adda ta’e tokko ni argine. Akkuma kadhannuutti Hafuuri Qulqulluun nurra bu’e. Nuyi baay’ee gammannu turre. Yeroo muraasa keessatti ani waanoota lafa irraa badee ulfina Waaqayyoo mul’ata keessatti marfame. Ergamaa tokko ariitiidhaan gara koo balali’aa dhufuu nan arge. Innis dafee lafa irraa na fuudhee gara Magaalaa Qulqulluutti na geesse. Magaalattii keessatti mana qulqullummaa tokko nan arge; anis isa keessa seene. Golgaa jalqabaa bira ga’uu koo dura karra tokko keessa darbe. Golgaan kun ol kaafame, anis gara iddoo qulqulluutti seene. Achitti iddoo aarsaa ixaanaa, ibsituu ibsaa torbaa qabdu, fi minjaala irratti buddeen agarsiisaa jiru nan arge. Ulfina iddoo qulqulluu sana ergan ilaalee booda, Yesus golgaa lammaffaa ol kaase; anis gara iddoo hundumaa caalaa qulqulluutti seene.”
>
> “Iddoo isa hundumaatti ani taaboticha arge; gubbaasaa fi cinaachis warqee qulqulluu irraa hojjetamee ture. Dhuma taabotichaa tokkoon tokkoon irratti kiiruubiin bareedaan tokko ture; baalleewwan isaas isa irratti diriirsanii turan. Fuulli isaanii walitti garagalee ture, gadis ilaalanii turan. Ergamoota gidduutti mi’a aarsaa warqee irraa hojjetame tokko ture. Taaboticha gubbaatti, bakka ergamoonni dhaabatanitti, ulfina akka malee ifaa ta’e tokko ture; innis akka

> teessoo Waaqni keessa jiraatuutti mul’ata ture. Yesus taaboticha bira dhaabatee ture; akkuma kadhannaan qulqulloonni gara Isaa ol ba’een, ixaanni mi’a aarsaa keessa jiru ni aara, Innis kadhannaa isaanii aara ixaanaa wajjin gara Abbaa Isaa ol dhiheessa ture. Taaboticha keessa okkotee warqee maannaa qabdu, uleen Aaron daraarte, fi gabateewwan dhagaa akka macaafaatti walitti cufaman turan. Yesus isaan bane, anis Ajajawwan Kurnan quba Waaqayyootiin irratti barreeffaman arge. Gabatee tokko irratti afur turan, isa kaan irratti immoo ja’a. Afurri gabatee jalqabaa irra jiran ja’a kaan caalaa ifa isaanii ni calaqqisu turan. Garuu inni afraffaan, jechuun ajaja Sanbataa, hundumaa isaanii ol caalee ni ifa ture; sababiin isaas Sanbanni maqaa qulqulluu Waaqayyoo kabajuudhaaf addaan baafamee akka eeggamuuf qophaa’eera. Sanbanni qulqulluun ulfina qabeessa fakkaata ture—naannoon isaa hundi goolaba ulfinaa qaba ture. Ani ajajni Sanbataa fannoo irratti hin fannifamne jechuun arge. Yoo achitti fannifame ta’e, ajajawwan saglan kaanis ni fannifaman turan; nutis isa afraffaa cabsuu akkuma dandeenyu, hunduma isaanii cabsuufis bilisa taana turre. Ani Waaqni Sanbata hin jijjiirne jechuun arge, inni gonkumaa hin jijjiiramu. Garuu phaaphaasichi isa guyyaa torbaffaadhaa gara guyyaa jalqabaa torbaniitti jijjiire; inni yeroo fi seerota jijjiiruuf akka jiru tureet. ” Early Writings, 32.

Yeroo Pirootestaantonni bara dukkanaa keessaa bara 1798 ba’anii fi kitaabni Daani’el hiikamee baname, mootummaa raajii Macaafa Qulqulluu isa ja’affaan, bineensi lafa irraa ba’e gaanfa lama qabu kan Mul’ata boqonnaa kudha sadii keessatti ibsame, imala isaa keessatti seenaa raajii jalqabe. Pirootestaantizimii sanada qulqulluu jechuun Macaafa Qulqulluu irratti hundaa’e; Riphaabilikanizimiin immoo sanada qulqulluu jechuun Heera Mootummaa irratti hundaa’e. Waaqayyo waldaa Isaa isa gammoojjii keessa ture bara dukkanaa keessaa baase ture; garuu akkuma Israa’el durii yeroo garbummaa Gibxii keessa turetti abboommiin Sanbataa irraanfatamee ture. Akkuma Israa’el Galaana Diimaa ce’ee gara kennaa seeraa Siinaa deemaa turetti, Israa’el ammayyaas Atlaantika ce’ee gara Onkololeessa 22, 1844 deemaa ture; achitti seerri yeroo tokko deebi’ee mul’ifamuuf ture. Gooftaan yeroo sana illee saba tokko kaasuudhaan itti fufe; isaanis warra seera Isaa eegan, warra mul’atawwan raajii Isaa eegan, akkasumas warra uffata aangoo Pirootestaantizimii baatan ta’uuf turan. Israa’el duriif hojii isaanii akka warra seera Isaa eeganitti mallattoo ta’ee gabateewwan lama Abboommii Kurnanii kennamaniif; Israa’el ammayyaaf immoo hojii isaanii akka warra Dubbii raajii Isaa eeganitti mallattoo ta’ee gabateewwan lama Habaaquuq kennamaniif.

Israayiil ammayyaa kun, ergaa ergamaa sadaffaa gara biyya lafaa dhiheessuuf yeroo ka’u, gabatee lama-lamaanii tuuta lamaan isaanii baachuu qaba ture; innis ergaa warri uffata aangoo Pirootestaantummaa baatan lallaban dha. Pirootestaantummaan bara Dukkanaa keessaa ba’e sun yeroo sana hanqina qaba ture; akkuma Israa’el durii yeroo isaan Galaana Diimaa ce’anii turan hanqina qaban sanaa. Pirootestaantummaan jechuun Macaafni Qulqulluun qofaa fi Macaafni Qulqulluun qofaa jedhu akka mootummaa isaatti of ibsee ture; garuu jaarraawwan hedduu keessatti barsiisa waaqeffannaa mootummaa Roomaa Kaatolikii—waan waaqolii tolfamoo irratti aarsaa ta’an—nyaachaa turuun Dubbii Waaqayyoo irratti hubannoo guutuu hin qabne ture. Waaqayyo, akka Pirootestaantiin dhugaan Dubbii Waaqayyoo guutuu bakka bu’uuf kaayyeffate; kunis “seera fi raajota” jedhuun fakkeeffamee jira, jechuunis gabatee lama-lamaanii tuuta lamaan,

hojii saba Waaqayyoo fi amala Waaqayyoo lamaan isaanii bakka bu’an. Hojiin ergamaa isa jalqabaa saba Pirootestaantii dhugaa ta’e, kan seera Isaa fi Dubbii raajii Isaa amanatamoo ittiin eegatan ta’an, uumuudhaaf ture.

> “Waaqayyo akka inni Israa’el durii waameetti, bara kana keessatti waldaa Isaa ifa lafaa irratti dhaabbattu taatee akka jiraattu waameera. Inni qajeelfama dhugaa isa humna qabeessa ta’een, ergaawwan ergamoota jalqabaa, lammaffaa, fi sadaffaaatiin, isaan waldoota irraa fi addunyaa irraa addaan baasee gara qulqulluu ofitti dhihaachuu keessatti isaan fideera. Inni isaan warra seera Isaa amanamummaan eegan godhee, dhugaawwan raajii guguddoo yeroo kanaaf ta’an itti amanachiiseera. Akkuma dubbii qulqulluu Israa’el duriitti amanachiifame sana, kunis amanannaa qulqulluu gara addunyaatti dabarfamee kennamuu qabu dha. Ergamoonni sadan Mul’ata 14 keessatti ibsaman, saba ifa ergaawwan Waaqayyoo fudhatanii fi akka ergamoota Isaatti akeekkachiisa sana guutummaa lafaa irratti labsuuf ba’an bakka bu’u.” Testimonies, volume 5, 455.

Akeekkachi lamaan gabatee lamaanii akka amanamummaadhaan eeggattota ta’anii beekaman biratti labsamu qabdu mallattoo Katolikummaa fudhachuu irratti dha. Mormiin sun hariiroo seeraan alaa Ahaabii fi Iizaabel gidduu jiru irratti dha; innis Eliyaasiin Tulluu Qarmeloos irratti bakka buufameera. Kennuun gabateewwan dhagaa lameenii Tulluu Siinaa irratti ta’e, seenaa bara 1842 hamma 1849 keessatti kennamuu gabateewwan huccuu lameenii Habquuq fakkeesse. Gabateewwan lameen Habquuq mallattoo hariiroo kakuu Waaqayyoo fi saba Isaa Pirootestaantii gidduu jiru ti. Gabateewwan sana diduun, akka Israa’el durii seera Waaqayyoo diduutti wal qixa ta’a.

Millerootni Gara Iddoo Hundaa Caalaa Qulqulluutti seenanii ifa Sanbataa argatan; garuu adeemsi qorumsa isaanii ammas hin xumuramne ture. Yeroo wal fakkaataadhaan gaaffiin Ripabilikaanizimii seenaa isuma kana keessa darbaa ture. Gaafas gaanfi lamaanis sochii isaanii wal faana ta’een bara 1863 keessatti mallattoo guddaa tokko irra ga’u turan.

Ergaan Eliyaa kan Miller adeemsa qulqulleessuu tartiibaan guddachaa deemu, kaayyoo yaadameen gaanfa Pirootestaantii hundeessuuf turee uume; akkasumas seenaa wal fakkaataa sana keessatti, gaanfi Riphaabilikaanaa adeemsa guddina siyaasaa tartiibaatiin adeemaa ture keessatti hirmaatee ture. Gaanfoon lameen bineensa lafaa tokko irra waan jiraniif, seenaa guutuu bineensa lafaa sana keessatti walii wajjin, tokkoomanii, adeemuu qabu.

Amalli jalqabaa biyya lafaa keessaa kaaba Riphaabilikaanii kan inni duraa amala raajii qabu, bara 1789 keessatti Dambii Heeraa hojii irra oolchuudhaan dubbachuu isaa ture. Bara 1798tti, (yeroo dhumaa yeroo kitaabni Daani’eel baname), bineensi biyya lafaa sun akka mootummaa ja’affaa raajii Macaafa Qulqulluu ta’ee yeroo jalqabaatiif dubbata ture. Bara 1798 jalqaba Ameerikaan akka mootummaa ja’affaa raajii Macaafa Qulqulluu taate ture; dubbachuunis kan jalqaba seenaa bineensa biyya lafaa keessatti bara 1798tti ta’e, yeroo mootummaa ja’affaan yeroo dhumaa dubbatu fakkeenyaan dursee agarsiisa ture; yeroon sunis sagalee jawwee ta’uun bakka bu’amee ibsameera. Yommuu seerota kaabni Riphaabilikaanii Ameerikaa keessatti bara 1798tti dabarse ilaallu, yeroo Ameerikaan akka jawweetti dubbattu seera Dilbataa wajjin walqabatee seerota

darban keessatti fakkeenya isaanii arguu akka qabnu eeguun keenya sirrii dha. Akkuma seerota afran armaan gadii ilaaltanitti, of gaafadhaa: seerotni afran bara 1798tti darban mallattoo raajii Alfaa fi Oomeegaa qabu moo?

Bara 1798tti, Yunaayitid Isteetis seerota gurguddoo hedduu kan Alien and Sedition Acts jedhaman baase. Seerotni kun walitti aansuun seerota afurii kanneen Kongireesiin Federalistota to'atameen raggaafamanii fi Pireezidaantii John Adams—pireezidaantii lammaffaa Yunaayitid Isteetisii fi dura itti aanaa pireezidaantii George Washington tureen—seera ta'anii mallatteeffaman turan.

Seerri Uumamaa Argamsiisuu: Seerri kun ulaagaalee yeroo qubannaa godaantotaan lammiiwwan Ameerikaa ta'uuf barbaachisu waggaa 5 irraa gara waggaa 14tti dheeresse. Innis irra caalaatti dhiibbaa godaantota haaraa, kanneen yeroo baay'ee paartii mormitootaa, jechuunis Dimookiraatikii-Ripaabilikaanota, wajjin hiriiran ittisuuf kan akeekkate ture.

Seerri Michoota Biyya Alaa: Seerri kun yeroo nagaa keessatti namoota lammii hin taane kanneen nageenya Yunaayitid Isteetis irratti sodaachisaa ta'an jedhaman biyyaa ari'uuf pirezidaantii aangessise. Innis pirezidaantiin nama lammii hin taane kamiyyuu inni balaa qabeessa jedhee ilaalu to'atee qabuu fi biyyaa ari'uu akka danda'u hayyame.

Seerri Diinota Alagaa: Seerri kun yeroo Ameerikaan Biyyoota Gamtoomanii fi biyyoota lola keessa jiran irraa dhufan to'achuu, ugguruu, fi biyya keessaa baasuu dandeessisuuf kan kenname ture. Innis bara 1790moota dhuma keessa yeroo haalli dhiphisaa fi yaaddessaa turetti akka of-eeggannootti tumame.

Heerri Sedition: Kun Seerota Alagaa fi Sedition keessaa isa caalaatti falmisiisaa ta'e dha. Inni mootummaa yookaan hojii mootummaa isaa irratti barreessitoota "sobaa, maqaa xureessan, fi hammeenyaan guutaman" maxxansuun, kaayyoo isaan maqaa balleessuu yookaan salphina keessatti galchuu qabaachuun, akka yakka adabbiin irratti murtaa'u taasise. Warri isa morman kana akka weerara kallattiin bilisummaa dubbii fi bilisummaa miidiyaa irratti raawwatameetti ilaalan.

Seerota Alagaa fi Gochaan Kaasuu fincilaa mormii guddaa kaasanii turan; akkasumas Democratic-Republicans irraa mormii jabaa uuman; isaanis seerotni kun mirga bu'uuraa Heera mootummaa cabsanii fi paartii isaanii siyaasaa irratti xiyyeeffatanii akka turan amanan. Isaanis seerotni kun Fooyya'insa Tokkoffaa irratti miidhaa ta'uu isaanii falman; Fooyya'insi Tokkoffaan bilisummaa dubbii fi maxxansaa ni eega. Dhuma irratti, seerotni kun filannoo bara 1800 keessatti gahee qaban; yeroo sanatti Thomas Jefferson fi Democratic-Republicans pirezidaantummaa fi Kongireesii mo'atan; kunis akka Gochaan Kaasuu fincilaa haqamu taasise.

Paartiin Dimookraatawaa-Ripaabilikaanii seerotni kun mirgoota bu'uuraa Heera mootummaa keessatti eegaman kan cabsan ta'uu isaanii amane, akkasumas seerotni kun paartii siyaasaa mormituu irratti xiyyeeffatanii akka turan ni amanu turan. Seerotni kun haqamanii yookaan yeroo boodaa ofumaan hojii irraa ba'uun isaanii dhimma hin qabu; Alfaa fi Oomeegaan dhuma jalqabaatiin ni agarsiisa. Seenaa keessatti, yeroo seerotni kun labsamanii yookaan seera ta'anii "dubbatan", paartiin Federaalistii paartii Dimookraatawaa-Ripaabilikaanota jedhamuun ni

morman ture. Jijjiiramni paartii Dimookraatawaa-Ripaabilikaanii dhuma irratti paartii Ripaabilikaanii ni uuma. Paartiin siyaasaa tokko, irra caalaan isaa, mootummaa garbummaa mormu irratti hundaa'ee walitti dhufe.

Seenaa-qorattoonni bara 1863 akka yeroo giddu-galeessa guutuu waraana mootummaa keessaa ta'eetti adda baasu; waraanni kunis dhimma garbummaarratti hundaa'ee ture. Bara 1863 akkuma kanaan, baattota alaabaa haaraa gaanfa Pirootestaantii ta'aniif mallattoo daandii ta'e; isaan yeroo sana raajii yeroo isa jalqabaa kan Maleeritti ergamoonni kennan (raajii "yeroo torbaa" jedhu keessaa Lewwoota boqonnaa digdamii fi ja'aa) ni didan. Raajiin yeroo torbaa jedhu seerota garbummaa boqonnaa duraa Lewwootaa keessatti kaa'aman irratti hundaa'ee argamuun isaa tasuma walitti bu'iinsa salphaa qofa ta'uu danda'aa? "Abaarri" yeroo torbaan ibsame, yoo seerotni kakuu boqonnaa digdamii fi shanii keessaa ajajamuu baatan, Israa'el seenaa isaa xumura irratti garbummaatti deebi'ee ni seena; garbummaa sana keessaa imala isaa Galaana Diimaatti jalqabe yeroo baafame keessaa.

Bara 1798 irraa jalqabee hanga 1863tti paartiin siyaasaa Democratic–Republican jedhamu qulqulleessuu yookaan raafamuu walitti aanan keessa darbe. Bara 1798 irraa jalqabee, keessumaa immoo Hagayya 11, 1840 irraa kaasee hanga 1863tti sochiin Millerite qulqulleessuu fi raafamuu walitti aanan keessa darbe.

Paartiin Dimookiraatawaa-Reepabilikaanaa, isa paartilee siyaasaa jalqabaa Ameerikaa keessatti tokko ture, kallattiidhaan gara Paartii Reepabilikaanaa ammayyaa har'a jiruutti hin geeddaramne. Qooda kanaa, yeroo dheeraa keessatti jijjiiramaafi qoqqooddama walitti aansuun irra ga'e; dhuma irrattis, Paartiin Reepabilikaanaa utuu hin mul'atin dura, paartilee siyaasaa garaagaraa hedduu akka hundeeffaman geessise.

Paartiin Demokraatawaa-Reepabilikaanaa, kan yeroo baay'ee Toomaas Jeefarsan fi Jeems Maadisan wajjin walqabate, deebii Paartii Feederalistii ta'een dhuma jaarraa 18ffaa keessatti hundeeffame. Demokraatonni-Reepabilikoonni hiika seera mootummaa irratti cimanii qabamu, mirga mootummaa-naannolee, fi fedhii qonna irratti hundaa'e deeggaru turan.

Haa ta'u malee, bara 1820mootaatti Paartiin Dimookiraatawaa-Rippaabilikaanii sarara naannoo fi ilaalcha mootummaa irratti bu'uureffachuun addaan caccabuu jalqabe. Addaan bahuun guddaan yeroo Era of Good Feelings (1817–1825) keessatti ta'e; yeroo sanatti pirezidaantummaa James Monroe irratti mormiin cimaa dhabamee ture. Yeroon kun, kan tasgabbii siyaasaa ta'e, kufaatii Paartii Dimookiraatawaa-Rippaabilikaanii keessatti gahee qabaate. Dhuma irratti paartiin sun gareewwan hedduutti addaan citee, gara gareewwan siyaasaa armaan gadiitti jijjiirame:

ፓርቲ ዲሞክራቲክ፦ እቶም ሰዓብቲ ኣንድሩ ጃክሰን፣ ኣብ 1829 ሻብዓይ ፕረዚዳንት ኮይኑ ዝመጸ፣ ፓርቲ ዲሞክራቲክ መስረቱ። ዲሞክራትስ ጃክሶንያን ሓያል ቅርንጫፍ ፈጻሚ፣ ምስፋሕ ናብ ምዕራብ፣ ከምኡውን ለውጢ ዝሰፍሐ መሰል ምርጫ ንነጭ ተባዕትዮ ይድግፉ ነበሩ።

Paartiin Ripabilikaa Biyyaalessaa: Paartiin kun pirezidaantummaa Andrew Jackson irratti deebii ta'ee dhalate; boodas gareewwan biroo anti-Jackson ta'an wajjin walitti makamee Paartii Whig ta'e. Ripabilikoonni Biyyaalessaa mootummaa federaalaa cimaa fi guddina dinagdee deeggaruu

keessatti waliigalaan caalaatti deggertoota turan.

Anti-Masonic Party: This was a short-lived political party that emerged in the 1820s, primarily in response to concerns about the influence of the secretive Masonic fraternity. It absorbed some former Democratic-Republicans.

Paartiin Wiigii: Bara 1830mootaa keessa hundeeffame, Wiigoonni miseensota Paartii Ripabilikaana Biyyaalessaa duraanii, Anti-Meesonotaa, fi gareewwan mormitoota biroo of keessatti hammataniiru. Isaan kun imaammata Jaaksoniyaanii mormuu isaanii, mootummaa federaalaa cimaa deeggaruu isaanii, akkasumas guddina industirii fi diinagdee jajjabeessuu isaanii irratti kan beekaman turan.

The modern **Republican Party** was founded in the 1850s as a direct response to the growing sectional tensions over slavery. It attracted former Whigs, anti-slavery Democrats, Free Soilers, and others who opposed the expansion of slavery into new territories. The first Republican presidential candidate, John C. Fremont, ran in the 1856 election, and the party's first successful candidate, Abraham Lincoln, was elected in 1860. So, the Republican Party emerged separately from the Democratic-Republican tradition and had a distinct trajectory in American political history.

Bara 1860tti Paartiin Riipaabilikaanii pirezidaantii isaa jalqabaa filachiise. Innis walta'insa paartilee siyaasaa garbummaatti morman irratti hundaa'e ture. Bara 1863tti Labsiin Bilisummaa "dubbatee" garbummaa keessaa balleesse. Bara 1863tti gaanfiin Riipaabilikaanii, yeroo sanaa Paartii Riipaabilikaanii bakka buufamuun, "dubbatee" garbummaa keessaa balleesse; yeroo sanattis gaanfiin Pirootestaantii sochii ta'uu irraa dhaabee Waldaa Adveentistii Guyyaa Torbaffaa ta'e. Sochiin Miilerootaas seeraan fi ifatti Caamsaa 1863tti xumurame; waggaa sanattis kakuu Musee, raajii garbummaa, fudhatama dhabe. Namni gurra qabu haa dhaga'u.

Yeroo kana keessatti, waan raajichi Daani'el "kakuu Musee" jedhee moggaase sana ilaalchisee ibsa gabaabaa tokko dhiheessuun barsiisaa ta'uu danda'a.

> Eeyyee, Israa'el hundinuu seera kee cabseera; akka sagalee kee hin ajajamneef irraa goreera; kanaafis abaarsi sun nu irratti dhangala'eera, kakuu inni seera Musee garbicha Waaqayyoo keessatti barreeffames, sababni isaas nuti isa irratti cubbuu hojjenneerra. Daani'el 9:11.

Wiiliyam Miilar, yeroo inni Dubbii Waaqayyoo qoratuu Gabri'eelii fi ergamoota kaan hirmaachise qajeelfame, jalqaba irratti gara "yeroo torba" Seera Lewwotaa boqonnaa digdamii jahaatti geggeeffame. Dhugaa-baatiin Miilar akka jedhuutti, qorannaa Macaafa Qulqulluu isaa keessatti inni Kitaaba Uumamaa irraa jalqabe; kanaafuu ifatti waggoota kuma lamaa fi dhibba sadii Daniel boqonnaa saddeet, lakkoofsa kudha afur keessatti ibsaman bira ga'uu isaa dura Seera Lewwotaatti ga'eera. Inni qofa Macaafa Qulqulluu fi konkordaansii Kruden fayyadame.

Koonkordaansiin Cruden afaan Ibrootaa yookaan afaan Giriikii keessatti gara boodaa gara Afaan Ingiliffaa Macaafa Qulqulluu King James jedhamutti hiikaman ilaalchisee wabii hin qabu. Miller hiika jechaa yookaan kutaa Caaffataa tokkoo hubachuuf "haala naannoo dubbii" kutaa inni qorachaa ture ni ilaala ture. Yommuu hubannaa isaa "yeroo torba" irratti ilaallu, "yeroo torba"

Seera Lewwotaa boqonnaa digdamii jaha keessaa haalli naannoo dubbii isaa boqonnaa digdamii shan ta’uu isaa arguuf baay’ee salphaadha.

Boqonnaan digdamii-shanffa keessatti boqonnaan biyyichaa, Iyyoobileenii fi seerotni garbummaa ibsamu. Seerotni boqonnaa digdamii-shanffaa keessaa jiran “seera Musee garbicha Waaqayyoo” keessaa qooda ta’u; yoo isaanii abboomamame eebba fida, yoo isaanii hin abboomamamin immoo “abaarsa” fida. Boqonnaa digdamii-jaha keessatti abaarsi “yeroo torba” jedhamu waggoota kuma lama dhibba shan fi digdama wajjin walqixa ta’a; kunis haala ifaa ta’een keessatti seerota boqonnaa biyyichaa fi qajeelfamoota garbummaa keessatti kaa’ameera. Boqonnaa digdamii-jaha keessatti adabni sun “falmii kakuu koo” jedhamee waamama.

> Sana anis isinis isinittiinis isinittiin isinittiin deema; cubbuu keessaniifis yeroo torba dabalataan isin nan adaba. Ani goraadee isin irratti nan fida; isheen kakuu koo tuffatamuu isaa irraa haaloo baafti; yeroo isin magaalaalee keessan keessatti walitti qabamtan, ani dha’icha isin gidduutti nan erga; isin immoo harka diinaatti kennamtu. Leewwota 26:24, 25.

Haala qabatama isaa keessatti, “kakuu” Waaqayyo irratti “falmiin” qabu, kakuu duraan boqonnaa digdamii shan keessatti caqasame sana ta’a. Adabbiin yeroo torbaa “falmiin kakuu” Waaqayyoo jedhamti; “abaarsi” ishee waliin walqabates Israa’el “harka diinota isaanii” keessa akka kennaman ta’a; yeroo biyya diinota isaanii keessa gahanis, (akkuma Daani’el ture) Israa’el garboota diinota isaanii ta’u.

Yeroo Museen Lewwoota boqonnaa digdamii jaha galmeessetti, Israa’el durii garbummaa Gibxii irraa yeroo ammaa qofatti bilisa ba’ee ture; qajeelfamoonni garbummaa Lewwoota boqonnaa digdamii shan keessatti ibsaman immoo eebba yookaan abaarsa fidu turan. Israa’el durii seera Yubilii sana gonkumaa hojii irra hin oolchine; dhuma irrattis mootummaa kaabaa fi mootummaa kibbaa lamaanuu “yeroo torbaaf” bittinnaa’an; kunis akka Daani’el “abaarsa Musee” jedhee waame raawwii isaa ture.

Hariiroon kakuu Waaqayyoo fi Israa’el gidduu ture, kan garbummaa isaanii Gibxii keessatti jalqabame, garbummaa isaanii Asoorii fi Baabilonitti xumurame. “Yeroo torba” mootummaa kaabaa irratti ture bara 1798 keessatti xumurame; “yeroo torba” mootummaa kibbaa irratti ture immoo bara 1844 keessatti xumurame. Ka’umsi yeroo lamaanii kan “yeroo torbaa” jedhu Isaayyaas boqonnaa torba keessatti raajii waggaa jahaatamii shan ta’e, kan Isaayyaas mootii Yihuudaa Ahaazitti bara 742 Dh.K.D. keessatti labsameen mallatteeffameera.

> Mataan Sooriyaa Damaaskoo dha, mataan Damaaskoo immoo Reziin dha; waggaa jahaatamii shan keessatti Efreem akka saba hin taanetti caccabee ni bada. Mataan Efreem Samaariyaa dha, mataan Samaariyaa immoo ilma Remaaliyaa ti. Yoo isin hin amanne ta’e, dhugumatti jabaatanii hin dhaabbattan. Isaayyaas 7:8, 9.

Isaayyaas yeroo raajichi bara dhaloota Kiristoos dura 742 keessa ibsame irraa eegalee waggoota jahaatamii shanii “keessatti” mootummaa kaabaa ni caccaba jedhee adda baaseera. Waggaa kudha sagal booddee, bara dhaloota Kiristoos dura 723 keessa, mootummaa kaabaa mootummaa Asooriyaatiin booji’amutti geeffame; waggaa afurtamii ja’a booddees, bara dhaloota Kiristoos

dura 677 keessa, mootichi Baabilon mootummaa kibbaa Yihudaa booji’amutti geesse. Raajiin waggoota jahaatamii shanii kun mallattoolee seenaa ja’a ni uuma. Inni jalqabaa bara dhaloota Kiristoos dura 742, yeroo raagichi ibsametti. Waggaa kudha sagal booddee, bara dhaloota Kiristoos dura 723 keessa, mootummaa kaabaa Asoorotaatiin booji’amutti geeffame. Waggaa afurtamii ja’a booddees, bara dhaloota Kiristoos dura 677 keessa, mootummaa kibbaa Baabilonotaatiin booji’amutti geeffame. Ergasiis waggoonni kuma lama dhibba shan keessaa waggoonni digdama kudha lama jalqabaa, kan bara dhaloota Kiristoos dura 723 keessatti jalqaban, bara 1798 keessatti xumuraman. Achi irraa immoo bara 1844 keessatti waggoonni kuma lama dhibba shanii fi digdama, kan bara dhaloota Kiristoos dura 677 keessatti jalqaban, xumuraman. Bara 1844 irraa eegalee, caasaan raajii guutuun akka xumuramuuf raajiin waggaa kudha sagaliin hanga bara 1863tti diriire; sababiin isaas yeroo Alfaa fi Oomeegaan caasaa raajii jalqabuuf waggaa kudha sagal mallatteessetti, dhuma isaa bira ga’uufis waggoonni kudha sagal jiraachuu qabu.

Israa’el durii durii dheeraa gibira biyya Gibxiitii keessaa bilisa bahe; ajajamuu diduu isaanii irraa kan ka’e mootummoonni kaabaa fi kibbaa lamaan isaanii deebisamanii garbummaatti galfaman. Raajiiwwan sun seenaa raajii Israa’el durii isa dhugaa irraa gara Israa’el hafuuraa ammayyaa ce’u; kana gochuudhaanis mata-dureen mallattoowwan karaa raajii hundumaa garbummaa ta’a.

Raajii Isaayaas boqonnaa torba keessatti argamu, yeroo waraanni mootummaa kaabaa fi mootummaa kibbaa gidduutti dhufuuf jedhu adda baafamaa turetti, bara dhaloota Kiristoos dura 742 keessa Isaayaasiin mootii hamaa Ahaazitti dhihaate. Mootummaan kibbaa kan Ahaaz ture, lafa ulfina qabeessa dhugaa kan Israa’el durii ture. Bara 1798 keessa, lafti ulfina qabeessi hafuuraa raajii Macaafa Qulqulluu keessatti, akka mootummaa jahaffaa raajii Macaafa Qulqulluutti mootummaa jalqabe. Yommuu yeroo torban lafa ulfina qabeessa dhugaa irratti mormii ta’e bara 1844 xumurametti, akkuma seenaa mootii Ahaaz keessatti, waraanni mootummaa keessaa dhufuuf jedhu ture. Bara 1844 ga’utti, jeequmsi paartilee siyaasa cabaa fi walitti hidhata uumuun adeemu, jechuun ni danda’ama, guutummaatti jechuun dhiyaatee gosa lamaa amantaa siyaasaa keessa qubatee ture. Dhimma garbummaatiin ilaalchisee, Dimokraatonni garbummaa deeggaru turan; Riphaabilikaanonni immoo garbummaa mormu turan. Bara 1798 irraa jalqabee hanga jalqaba waraana mootummaa keessaa bara 1860tti, adeemsi paartilee siyaasaa gosa lamaa horachuun ni xumurame ture.

Akaaz biyya ulfinaa qabatamaa sana bakka bu’a ture; kanaafis biyya ulfinaa hafuuraa sanaaf fakkeenya ture. Seenaa Akaaz seenaa raajii tiif fakkeenya ta’a; achitti raajiin bara dhaloota Kiristoos dura 742 keessatti labsame; kanaafis seenaa raajiin itti xumurameef fakkeenya ta’a. Seenaa jalqabaa keessatti mootummaa kaabaa gosoota kudhan of keessaa qabu mootummaa gosoota lamaa mootummaa Waaqaatiin hundeeffame mormuudhaan isaan irraa adda ba’e ture. Gosoonni kudhan kaabaa sun Sooriyaa wajjin walta’insa mootummaa isaanii ijaarratanii turan; kunis walta’insa konfedereeshinii mootummaa kibbaa fi humna Sooriyaatiin mallattoo ta’een bakka bu’ame gidduu jiruuf fakkeenya ta’a.

Cuunfaa gabaabaan kun “yeroo torba” Leewwota digdamii jaha keessatti ibsame waadaa kakuu ta’uu isaa ibsa; innis ajajamaniif eebba yookaan ajajamuu didaniif “abaarsa” garbummaa akka

kaa’u mul’isa. Mootummoonni kaabaa fi kibbaa jalqabuma isaanii keessatti saba tokko ta’anii garbummaa keessaa bilisa baafaman; dhuma isaanii isa addaa addaa keessatti garuu deebi’anii garbummaatti akka kennaman ta’an.

Waggoonni shantamii shananii digdaman raajii hafuuraa Israa’el lafa ulfina qabeessa hafuuraa keessatti argamtee, waraana keessaa kaabaa fi kibbaa gidduutti geggeeffamaa ture sanaa wiirtuu du’aa isaa keessatti xumurame. Warri wal lolan waraana keessaa keessatti mootummaa konfedereeshinii tokko ijaaree mootummaa kaan irraa of baase ture; mootummaan kaan immoo mootummaa Waaqayyoon hundeeffame kan achitti argamu ture.

Bara 1798 irraa eegalee hamma waraana mootummaa keessatti, gaanfi mootummaa ummataa adeemsa keessa darbe; adeemsi sun garee lamaa mormitoota siyaasaa, kanneen dhimma garbummaa irratti gama lama bakka bu’an, uume. Mormitoonni garbummaa deeggaran, jechuun amalli garbummaa akka itti fufu barbaadan, wal’aansoo sana keessatti mo’amanii turan.

Bara 1798 irraa jalqabee hamma waraana mootummaaatti, gaanfi Pirootestaantummaa adeemsa keessa darbe; adeemsi sunis garee lamaa mormitoota amantii, kanneen dhimma garbummaa irratti gama lama bakka bu’an, uume. Mormitoonni garbummaa deggeran, warri hubannaa jalqabaa raajii garbummaa itti fufsiisuu barbaadan, lola sana keessatti mo’amaniiru.

Bara 1863 keessa gaangi Reepabilikaanummaa gocha garbummaa diduu keessatti milkaa’e.

Bara 1863itti gaanfiin Pirootestaantummaa raajii garbummaa diduu keessatti milkaa’e.

Akkuma kana gochuudhaan, isaan hojii Miller, Eliyaas kan yeroo isaa ture, didan. Akkuma kana gochuudhaanis, isaan “kakuu Musee,” dhagaa hundee yeroo isaanii ta’e, ni didan. Yeroo sanatti Musee fi Eliyaas didamanii turan; garuu deebi’anii Fulbaana 11, 2001 irratti mul’atan.

Alfaa fi Oomegaan, afaan beektuu dinqisiisaan sun mallattoo Waaqummaa Isaa raajii yeroo “kakuu Musee” keessatti guutummaa isaa keessatti galmeesse; kakuu sana immoo Inni ofii Isaa akka Palmonii, Lakkooftuu Dinqisiisaa ta’ee labse. Yoo isin hin amanne ta’e, dhugumaan hin jabaattanii dhaabattan.